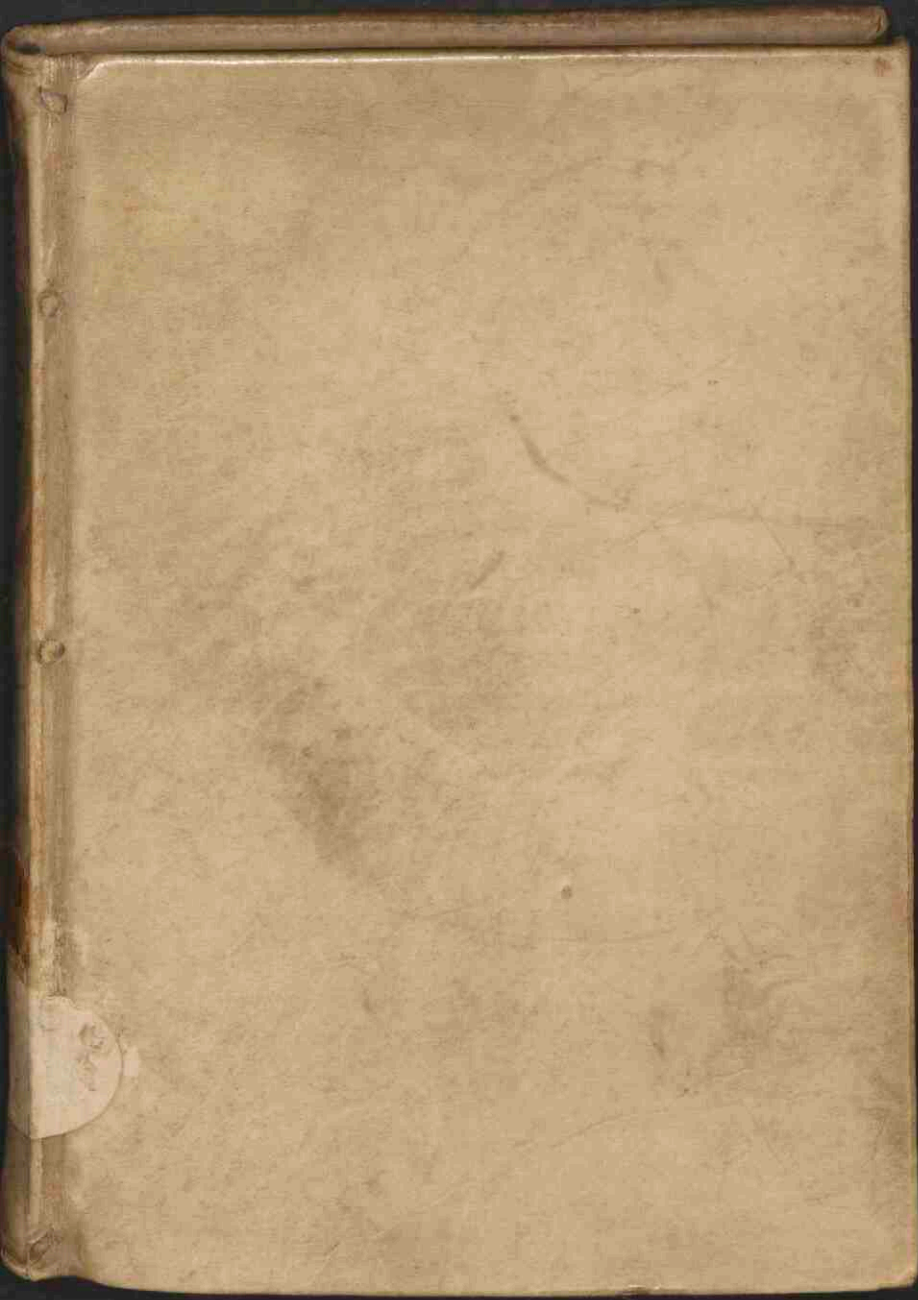

Dialexis

<https://hdl.handle.net/1874/339525>

Hs.
7 F 32

7. F. 32

1587

Membr. 156 × *112. 38 fol., litteris initialibus niide pictis. Saec. XV (c. 1475).*

Georgius Scholarius Gennadius, Dialogus de via salutis hominum
(Latine versus a Georgio Hieronimo Spartano).

Libellus typis vulgatus est in *Bibl. Max. Vel. Patrum* (ed. Lugd. 1677), t. XXVI, p. 556—559 (cap. XIII). Fol. 4a—6b: Johannes Polo de Albo Castro dedicatio ad Davidem de Burgundia episcopum Traiectensem, cuius insigne in margine fol. 7a pictum est. Fol. 2a legitur inscriptio: „Liber monasterij canonicorum regularium montis dive Agnetis virginis, quem habemus ex libraria reverendissimi domini Domini David de burgundia episcopi Traiectensis procuratione fratris nostri Jacobi de burgundia per germanum suum magistrum Johannem de Ziji Decanum verensem.“
Antea in Bibliotheca Regia Hagana. Cf. *Verlag over den toestand der Kon. Bibliotheek in het jaar 1905*, 's *Gronenhage* 1906, blz. 14.

133. H 0

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several lines and is centered on the page.

GVR

Alberti

De Gennadio, hujus libelli Auctores,
vide D. Thom. Smith Miscellanea, ubi
respondet ad D. Simonii cavillationes,
pag. 26. et seqq. maxime pag. 40. &c.
Ed. Lond. in 8°. 1690.

1905/2

ca/440

133 II-8

Liber monasterij Canonicoꝝ
regulariũ ayontis dñe Ag-
netis v̄gis et m̄ris ppe zwollies

Liber monasterij Canonicoꝝ regulari
 um montis diue Agnetis virginis
 Que habemus ex libraria reueren
 tissimi dñi Dñi dauid de burgūdia
 ep̄i Amictensis procuratoris fr̄is n̄ri
 Jacobi de burgūdia p̄ germanium
 suū maḡm Johanne de zyl Deca
 nū verensem Dret̄ pro eis

David de burgūdia

Handwritten text in a medieval script, possibly Latin, located in the upper right section of the page. The text is written in a dark ink and appears to be a single line or a short phrase. The script is dense and characteristic of the Gothic or similar medieval bookhands.

4
Johannes polo de albo
castro nobilis vir natio
nis grecorum. R^o in
christo patri et domino da
uid de burgundia antisti
ti traicten dignissimo.

Divina illa hu
manitas et im
mortalia do
minatione
tue in me beneficia conuit
me ut die noctuq; te cogite
re in memor apud deum ho
mines ne mansuetudis
tue unq; reperiri possim.

Et quemadmodum hoies
dys. thure sacrificant. ita
ego dominationi tue resit
terana quam scio tibi mi
rifice semper sanctissimeq;
placuisse. habeas igitur
Scholam Patriarche Cos
tantinopolitane opus theo
logicale qui quidem fuit vir
sime religionis theologi
ceq; discipline in quo
omnium peccatissimus a
maximo Turchorum Impi
tore Mahumeta olim hor
tatus ut cum doctoribus

5
sacerdotibusq; de nō mul-
tis articulis fidei nre pre-
cipue de sancta trinitate
publice verba faceret ea-
seue illis interrogantibz
rūdit q̄ in hoc breui volu-
mine continentur. Quā
postmodum ipemet volē-
te Imperatore scriptura cō-
milit: quod cum nuper ex
asia ab oratoribus mag-
nitura ad reuerendissi-
mum antistite traicte-
ntes scriptū desatū esset
latinū feci tueq; dignita

ti dedicare mihi persuasi. De
rum non id in p̄nā negam
assumendum esse putavi
ut tantā tue dignitatis et
cellentiā humanitateq; nō
non religionē laudare de
sim. Alios namq; liberalitas
sublimat. Alios iusticia
Clementiaq; extollit nō
nullos scientia illustrat q̄s
dam in deū religio subleuat
ad astra: te autē. Cosēdis
sime p̄r nō vna solū v̄t
nō vniū dignū memoria
facimus sed cō. simul v̄t

te virtutes omniumq; reru
 probata experientia non
 desinat te illustrare. Tace
 ho patre tuu prestantissi
 mu cu in ceteris tu p̄cipue
 in rebus bellicis nemo eo
 maior nemo prestantior
 fuit. q̄s em̄ unq; in labori
 bus perferedis patientia i
 aduendis p̄iculis fortitudie
 illi viro similis fuit que
 in reb; gerendis prouide
 tia in expediendisq; i dūl
 tra equalis. Cuius quide
 gesta cum opportunitas

Dabitur latine scribemus
Sed ne in longum nunc pro
ducatur orō ad rem ipsam
devenire festino. Nunc itat²
ad interrogationes Imper
ratoris Turchorū animū
repro paulisper advertat.

Vale.

Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side of the page.

Euereudissimū patris
 archiepiscopi & Con
 stantinopolitam. noue fo
 me et vniuersalis patriar
 cha. Genadij Scholasti
 cū de quibusdam fidei ar
 ticulis quos turcorū ipator
 voluit ab eo scire factus q̄ ē
 inter eos de his dyalocus q̄ des
 cribit. via salutis hominū que
 egredio ī latini. Georgij herō
 nymij. Spartani accuratissimē

Tradunt. Introita.
 quid est deus. R.
 deus est substantia.

Interrogat turc. videret patriarcha.

inuisibilis intelligens qz
et non interpretabilis.

Deus est spūs sine ma
teria oculus per uigil intel
lectus actu semp existēs.

D. 202 **D**eus est causa omnium
uisibilium z inuisibilium
creaturarū. Interrogatio.

Quid dicitur theos quod
ē deus. *Responſio.* dicitur

α το του θεου a theozum quod est specu
lari eo quod cuncta specu
letur qua si speculator et
spectator omnium.

α το του θεου **D**icitur preterea theos

quod est deus athen hoc
 est percurrere omnia in
 telligibiliter sine tempore
 deus enim semp et ubiqz adest
Interrogatio. Et quot
 di sunt. **R**esponso.

Unus deus deorum et
 dominus dominantium
 et preter eum no est aliq

Quiautur namqz di a
 liquando homines per p
 tiapationem vt puta ego
 di di estis et filii altis
 sum omnes. Vos autem

tanq̄ homines moriem̄
et sicut vnus de principi
bus cadetis. *Interrogatio.*

Si itaq; vnus est deus
Cur dicatis eum tres esse
personas patrem videlicet
filium et sp̄m san̄. *Respo.*

Ecce sic tres esse dicim̄
et vnum. *Interrogatio.*

Quareas uce queso quo
modo est vnus deus et tres
persone qm̄ nobis mirū
videtur quomodo vnus
sit deus et tres ī eo persone.
Respo. *Adm̄aduerte*

queſo et faaſe poteris intel
 ligere. miſterium ſancte
 trinitatis quantum huā
 na mens valet intelligere
 ego autem pro viribus ex
 primere contendam.

Idem dicitur deus nō
 interpretabilis quia non
 poſſumus eius naturam
 percipere neq; ſimilis eſt
 vlla nobis perſona. Si enī
 eſſet pſona vnica illū pcul
 dubio cognoſcerem⁹ que ad
 modū nos inuicem cognoſci
 mus. Sed ē vn⁹ quidē deus

tres autem persone eiusdem
deitatis. prouide aiāduerte
que dicitur sumus.

Suenaadmodum est vn⁹
sol qui quidem radios ha
bet et lumen. Suntq; in
sole tres quasi persone sub
stantia solis radius et lu
men radius vero qui descē
dit lampadis instar terrā
percutiens lumen autem
quod illuminat loca tene
brosa absq; radio ecce itaq;
tres quasi persone corpus
Salsicet solare radius

et lumen non tamen dica
 mus tres soles verum
 vnum et solum nec dica
 mus personam vnam
 sed tres. Si enim fueris
 interrogatus quot sunt
 soles in celo. respondere
 debes vnus est sol. Si au
 tem interrogatus fueris
 quot sunt persone in sole
 respondeas tres solare cor
 pus radius et lumen si
 militer sentiendum est ea
 am de deo deus quidem
 vnus persone autem i deo

tres. pater filius et spūs scē.
ex his poteris intelligere.

Quod quemadmodū
sunt in sole tria distincta
ita est et vnus deus triū
personarum pater ipse
est corpus solare filius au-
tem est radius.

Spiritus sanctus ē lūmē
solis et sicut in corpore so-
laris est radius et lūmen et
tamen vnus sol et nō tres.
Similiter et in deo. pater
filius et spūs sanctus vnus
deus et non tres dñi.

In super dicit sic quoniam
 substantia solis et radii
 et lumen non invicem
 separantur propterea di-
 citur unus sol et non tres.
 quia non separantur ad-
 invicem. et que admodum
 substantia solis producat
 radios et a sole et radiis
 procedit lumen. Ita pater generat
 filium seu verbum eius
 et a patre et filio procedit
 Spiritus sanctus.

Quod sicut radices solis
 sic ignitur attenditur quod

descendit de celo ad terram
a Corpore solari et non
separatur et neqz a celo
abest neqz a terra. sed est
in corpore solari et in celo
et in terra et vbiqz neqz
sursum neqz deorsum
abest ita et filius.

Seu Verbum dei descendit
in terram et neqz a p̄re
abest neqz a celo. neqz a
terra. sed fuit semper et
est in gremio patris in
separabilis et sursum et
deorsum et vbiqz et nusq̄

deest et quemadmodum ē
 lumen solare et in corpore
 solari et in radio et in celo
 et in terra et ingreditur
 interiora domus et omnia
 illuminat ita et spūs scs
 ubiq; et cum p̄re et cum
 filio est et sursum et deor
 sum et omnem hominē
 illuminat et nulli deest
 Spūs enim vt ait paul⁹
 omnia inquit et pro
 funditates dei.

Ecce igitur quem ad
 modum si nunq̄ vidisse

mus. hanc tibi bitem
prophetam illum non po-
tuissemus cognoscere.
Qualis fuerit quando au-
tem videmus ymaginem
illius tunc paulatim in-
telligimus figuram pro-
phet. illius. Et sic licet
non sit eiusdem honoris.
Ita etiam et de deo intelli-
gere oportet. ~~nam deum~~
Nam deum nullus unquam
vidit et quia deum non
videmus. nec cognoscere
possimus qualis est quia

tamen deus est lumen re-
 ximus autem lumen
 sensibile solis tanq̄ yma-
 ginem inuisibilis dei .
 Si autem dicimus quo-
 modo sol visibilis et vno
 est et terra in se habet et hec
 terra sunt inseparabilia.
 Sol itaq; est ymago in-
 telligibilis Solis videlicet
 dei cum sint in sole vno
 terra distincta et cum ita
 sit ita sentiendum et crede-
 dum est.

 r autem exemplum

hoc nequaquam tibi satisfaciat
ad cognitionem trium p
sonarum deitatis animad
uerte et aliam ymaginē
dei. est autem anima ho
minis quando enim de
hominem creare voluit
dixit. faciamus hominem
ad ymaginem et simili
tudinem nostram. Ecce igitur
et homo ipse ymago
dei est videlicet anima homi
nis. est anima hominis
vna quidem et trium quasi
personarum tres enim

potencias quasi tres perso-
nas habet anima et quo-
modo anima aduertit. Est
anima vna persona aia
vero producat sermonem
et ecce sermo alia psona
anima producat spiratio-
nem et ecce spiratio alia
persona sunt ergo quasi
personae tres aia sermo et
spiratio anime sunt per-
sone et non corporis qm̄
euosante anima a corpe
nec sermo nec spiratio re-
manet in corpore sed iacet

corpus absq; sermone et
spiratione Sermo uero et
spiratio sunt in anima et
hoc patet quia sermo et
spiratio ab anima sunt
personae et ecce igitur aīa
est persona una Sermo
alia persona spiratio .
alia anima est tria q̄si
in personis sicut aīa sit
una et non tres.

Si autem interrogatus
fueris quot aīas habet ho
mo respondeat debet unā
Si autem interrogatus

fuerit quot persone vnius
 anime respondere conuenit
 tres quoniam anima ser-
 mo et spiratio est vna aia
 et tres persone et aia quide
 e admodum patris sermo
 vero anime ad anime ad
 modum filii et verbi dei.
 Spiratio vero anime
 est admodum spūs sancti
 quemadmodum enim aia
 est ingenta ita deus pater
 ingentus est et quemadmo-
 dum sermo anime gnat
 ab ipa anima ita et verbū

dei a patre generatur et que
admodum spiratio gene
ratur ab anima ita et sp̄s
sanctus procedit a patre et
dic sic. anima sermo et
spiratio. anima una et
non tres. ita et pater ver
bum et sp̄s sanctus un
deus et non tres insepara
bilis aia et sermo et spira
tio una anima et non
tres inseparabilis.
pater et verbum et sp̄s
sanctus inuisibilis aia
inuisibilis et deus et qu

mente hesitabis quomodo
possit esse vnus deus
et trium personarum.
Cogita et dic quemad-
modum aia mea est vna
sed trium potestatum
anima sermo et spiratio
ita et deus vnus est. Sed
trium personarum pat.
verbum et spūs sanctus
et dic menti tue. Si aia
que est creatura dei simi-
liter et sol est quasi trium
personarum. Si natu-
ra autem eorum est (

41
vna tanto magis deus ar
ator om̄ horum quare
igitur non sequitur esse
ita vt sit vnus et trium
personarum ita profecto
anima sermo et spiratio
tres persone sic vnus de
et non tres. ita enim si
semper consideras de sc̄a
trinitate nunq̄ errabis.
Ecce ignis vnus est
sed trium potestatum.
ista enim est persona ig
ni subiecta caliditativa
autem virtus altera //

persona. illuminat autē
 alia ecce igitur quasi
 tres persone vnus ignis.
 Videlicet ignis calefacti-
 uum et illuminatum
 vna tamen natura ig-
 nis ē similiter et in deo.
 Pater enim est ignis fi-
 lius vero calefactiuū et
 spūs vero sanctus est il-
 luminatiuū quemadmo-
 dum in igne ignem cale-
 factiuū et illuminatiuū
 dicimus vnum et non
 tres. ita et in deo tres sūt

personae deum autem v
num dicimus et nō tres
deos et de cognatione scē
trinitatis. Satis est
hec credere.

18

Sermo vero hominis
duplicem habet ori-
ginem duabus enim pro-
muniacionibus producat^r.
Vna ab anima altera ve-
ro a sensibus producatum
quidem sermo ab anima
quando aliquis cogitat
aliquid exprimere cogita-
tio enim fit ante forma-
tionem sermonis quoniam co-
gitat sermonem ut expri-
mat illum non promi-

ciat autem per labia sed
conseruat sermonem il
lum in gremio anime. et
est illa cogitatio prima
anime productio tamen
et si formatur sermo pri
mam formationem ha
bet quando cogitat illum
anima non tamen mani
festat eum anima quando
autem vult manifestare
sermonem tunc format.
Secunda autem forma
tio est. Ex labne hęc autē
secunda formatio labio

19
rum est. tunc quando om̄s
audiunt sermonem et ma-
nifestat eum omnibz et nō
amplius dicitur abscondi-
tus sermo sed clarius.

Quando vero generat^r
sermo videlicet quando sa-
bne articulatur et dicitur
hec formatio per labia secū-
da formatio sermonis itaqz
due sunt origines sermonis
nostri vna ex anima qñ
cogitat sermonem que et
prima formatio dicit^r alte-
ra vero ex labne que 2 ma-

manifestat sermonem in oibz
hominibz et dicitur secūda
formatio.

Spice igitur quemad-
modum sermo hominis
duas origines habet vna
ex anima alteram ex sa-
bijs ita et verbum dei duas
generationes habet vna
ex deo p̄re que et prima dia-
tur generatio et alteram ex
carne que et secūda dicitur
generatio et quemadmodū
sermo noster et si format
primam originem habet

ab anima attamen non
est clara nec manifestatur
sed iterum post formatio-
nem manet in gremio aie
sic et verbum dei quāuis
natum est ante secula a
deo p̄re non fuit tamen ma-
nifestum hominibz sed fu-
it in paterno gremio quē
admodum sermo noster
quando volumus format
ex sabne nostris et man-
festatur omnibz astantibz
ita similiter et verbū dei
quando bene placuit natū

est ut ex sabnis prophetarum
fuerat predictum ex sancta
virgine maria et tunc ma
nifestum fuit toto orbi.

Quemadmodum enim
manifestatur sermo
noster cum sit natus ex sa
bne nostris ita et verbum
dei natum est ex carne scē
virginis et manifestatum
est toto orbi et qui credunt
in eo salui sunt.

Et quemadmodum ser
mo noster quando forma

tur a labijs nec ab anima
deest nec a labijs nostris.
nec ab auribus audientium
sed et in anima et in labijs
nostris et in auribus audien-
tium et usque deest et si
nulle nulli audirent ser-
monem non diminuitur
sermo sed semper sermo in-
tegerimus est ita Verbu
dei natum est ex virgine
maria ut ex prophetarum
labijs fuerat predictum
attamen nec a patre defuit
nec a carne nec ab omnibus

hominibus nec ab vniuerso
orbe sed vbiq; erat et non
dimmutum est verum am-
plissimū erat. Ita intelli-
ge et de verbo dei quia du-
plicem habet generationē
vnam ex deo patre et ex p̄re
ante secula a carne vero a
nouissime diebus.

Quemadmodum sermo
noster primū produatur
ab aīna secundo autem
a sabne et hęc de duabus
generationib; verbi dei.

Interrogatio.

Quid est commune sancte
trinitatis. **R**esponso.

Comune est substancia
carens p[ri]ncipio potestas
bonitas ac iusticia. et oia
hec equaliter habet pater
filius et sp[iritu]s sanctus pre
ter ip[s]as proprietates.

Interrogatio. **Q**uid est
proprium patris. **R**esponso.

Gignentium. **I**nterrogatio

Quid est proprium filii.

Responso. **G**entium.

Interrogatio. **Q**uid est
proprium spiritus sancti

Responſio. **I**ncedens.
Interrogatio. **I**n deo
quod naturas fatens. **F**uſio
In deo vnam dicimus
naturam vnam formam.
vnum genus. vnam glori
am. vnam dignitatem.
vnam dominationem.
Interrogatio. **H**ypoſ
taſes quod fatens in deo.
Responſio. **I**n deo tres
dicimus tres perſonas tria
indiuidua et tres formas
Interrogatio. **E**t qui
dicatur pater. **R**esponſio

Pater dicitur deus et pater
 ab hoc verbo. *ad ap. fact. ap. d. v.*
 id est omnia obseruare.

Interrogatio. Et nos id est
 filius vnde dicitur. *Responso*
no. o. id est filius dicitur
 ab hoc nomine o. i. o. s. hoc e
 talis qualis enim pater
 talis filius et imitatione
 o. m. v. graum. *no. o.* hoc
 est filius similis enim pater
 et filius. **I**nterrogatio.

Et *ad ap. fact. ap. d. v.* id est spūs sc̄s
 vnde dicitur. **R**esponso

Ab hoc verbo. *p. h. d.*

Id est annuit omnia enim
acute et discretè intelligit
et prouidet. Spūs enim
sanctus omnia inquirat
et profunditates etiam dei.

Interrogatio. **I**n deo
quot sunt principia produc
tūa. **R**esponso.

Quoniam dicimus prima
pium generatiuum ī deo
et hoc est pater nre em̄ gnāt
filium et spirat spm̄ scm̄
Sicut quod solus pater ē
generatiuus filii. filius
autem non est generatiu⁹

seu genitor. Spūs sanct⁹
non est productiuus sed
productus.

¶ Itaq; principium pro
ductiuum est pater et etiā
filius producti autem sūt
filius. et spūs sanctus
principium productiuū
diatur pater quia geniat
et non generatur. produ
cit et non produatur ge
nerat quidem filium. spi
rat autem spm̄ sanctum
et ideo diatur pater prin
cipium productiuum.

Interrogatio. **Q**uot
sunt in diuina persone pro
ducte. **R**esponso.

Que sunt in diuina p
sone producte filius et sp̄s
sanctus non generat filius
sed generatur. propterea di
citur productus. Similiter
sp̄s sanctus non spirat
sed spiratur et ideo dicitur
productus. Si igitur int
rogatus fueris in diuina
quot sunt persone produ
centes. Respondeas diuina
pater generat filium et

pater et filius spirat spm sanctum. Si vero querat quot sunt in diuina persone producentes non producte. Respondeas vna videlicet pater quia generat filium et spirat spm sanctum.

Interrogatio. **I**n sancta trinitate quis fuit primus pater filius an spūs sanctus?

Responso. **I**n sancta trinitate nullus est primus neq; vltimus sed simul pater. simul filius. simul et spūs sanctus. et propte

rea simul non incoati dicā
tur ens ante p̄ncipium de
us vero caret p̄ncipio licet
est ante p̄ncipium et prop
terea dicitur sine p̄ncipio
non inchoatus ergo pater
non inchoatus filius. non
inchoatus spiritus sanctus
Et ecce simul coeterni et
nullus p̄ncipis. nullus de
tinus in sancta trinitate.

Interrogatio. **Q**uomodo procedit
spiritus sanctus quomodo procedit
a patre. **R**esponso.

Interrogare de hoc n̄mi

me te decet non est enim int
 pretabile attamen addisc
 queso de hac re quemadmo
 dum spiratio hominis pro
 cedit ab anima ita et sps
 sanctus procedit a patre.

Interrogatio. **Q**uam
 loco capiatur deus an no

Responso. **S**imad
 uerte et intellige diligenter
 quod deus lumen est inuisi
 bilis et loco non receptibilis
 neq; igitur aspiciatur deus
 neq; recipitur in toto vbi
 habitaturus et recepturus

itaque clarum manifestumque
est quod non reperitur in
vno loco. Sed in toto et ubi
que adest deus omnia audi
iusti de sancta trinitate quod
vna persona est pater. Al
tera vero spiritus sanctus et alia
filius et verbum. Ecce igitur
tu scias quod hic filius in
datus est carne humana
et ambulavit in terra et postea quia
induit carnem et ambulavit in
terra cum carne nominatus est
et appellatus christus. igitur christus
filius et verbum dei est incarnatus ut abun-

et postea quod dicitur carnem et
ambulavit in terra

aspiciens eum dyabolus i-
uidit dignitati hominis
consuluitq; homini non
parere mandatis dei homo
autem cum esset in expertis
prauitatis dyaboli par-
uit consilio dyaboli non o-
bediens deo et tunc accepit
homo mortem peccati et
omnes qui ab homine
illo nati sunt quia accepe-
runt peccatum a parenti-
bus et tenebant hunc mor-
tem et dominabatur in
eis peccatum propter ho-

inimicis misit deus propheta
doctores in mundum
ut docerent homines ut a
peccato converterentur
Non potuerunt vero pro
phete corrigere eos et pro
pterea talia secum dixit
deus descendam et in duam
me carne et fiam in forma
hominis et docebo creatu
ram meam ut convertatur
a consilio dyaboli et
erit omnis homo tanquam
deus non secundum na
turam sed secundum parti

apationem et hoc voluit de
pater bona voluntate et
cooperatione sps sancti des
cendit filius et verbum
dei et ingressus est puram
sanctam et immaculatam
virginem et suscepit car
nem et homo factus est.
et postea ex utero virginis
egressus conuersatus e
in mundo cum hominibus
ut homo et nominatus
est xps qui docuit homines
viam veritatis iste est
xps filius et verbum dei

29
sumens carnem. Cui con
uenit gloria et laus in se
cula seculorum Amen.

In eodem patriarche cōsta
tinopolitani libellus secun
dus de capitulis siue arti
culis fidei nostre ad eūdem.

Quod nunc quod
deus est creator
omniū quecū
q; sunt a non esse.

Insuper deus non est
corpus neq; habet corpus
sed uiuit intelligibiliter

et est intellectus immortalis
et est in mundo ut supra
mundū non est in aliquo
loco et est in omni loco.
hec sunt proprietates dei
per quas distinguitur a
creaturis eius et aliis si-
milis.

Est sapiens et bonus
et verus et ipse veri-
tas et quae sicut habent
creaturae eius virtutes
quasi per partes distinc-
tione habet ipse solus altio

in quodam modo et has per-
 fectiones habent creaturæ
 eius virtute eius quia
 ipse has tribuit eis quia
 et ipse bonus est et creatu-
 re eius bone quia sapiens
 sapientes quia verus ve-
 re et similiter de aliis ve-
 rum tamen deus proprie
 habet eas creaturæ autem
 secundum participationem

Irdimus etiam quod
 sunt in deo alie tres
 proprietates que sunt ta-

q̄ p̄ncipium et fons om
niū aliarum proprietatū
eius. et p̄ has tres propieta
tes viuūt deus sempiter
ne etiam ante creationē
mundi et per has creauit
mundum et per has regit
eum has tres proprietates
nominamus tres hypos
tases et quia he tres pro
prietates non distingūt
aliam et amplissimam
substantiam dei propt̄ea
deus est et cum propieta
tibus suis vnus deus et

non tres di.

Irdimus etiam quod
 a natura dei oritur
 bum et spm sanctu quem
 admodum ab igne sume
 et calor et quem admodum
 ignis si non est aliquid qd
 illuminetur et calefiat
 ab eo tamen hic ignis se
 per habet lumen et calore
 ita et ante creationem mu
 di fuerunt verbum. Et
 spe scē. *et ep̄ dicit* hoc est
 potencie naturales dei.

In super deus est itellect

tus ut ante dictum est et hec
tria intellectus Verbum et
spūs sanctus unus deus et
quemadmodum in vna a
nima hominis est intellec
tus ratio intelligibilis et vo
luntas intelligibilis tamen
hec tria in vna substantia
anime.

Pursus Verbum dei no
minamus sapienti
am dei et potentiam et filiū
eius quia est natum natu
re eius quemadmodum

natum nature hominis ap-
 pellantur filium hominis
 et quem admodum intel-
 lectus hominis est natu-
 rae eius.

Insuper nominamus
 voluntatem dei spm
 dei et caritatem ipm autem
 intellectum appellantur
 patrem quia ipse est inge-
 nitus est sine causa et cau-
 sa filii et spūs sancti qui u-
 gatur deus non solum in-
 telligit creaturas suas sed
 etiam intelligit et cogno-

scit se ipm et propterea ha
bet rationem et sapientia
per quam intelligit se ip
sum sempiternae summi
ter neq; vult neq; diligit
deus creaturas dum taxat
suas sed vult et diligit se
ipm multo magis et prop
terea sempiternae procedit
ex deo Verbum et spūs cr̄
et sempiternae sunt in eo
et hęc duo sunt cum deo

In super credimus q

deus per verbum et sapientia
 am et potentiam eius crea
 vit mundum et per spm
 bone voluntatis et carita
 tis eius prouidet et regit et
 mouet omnem naturam in
 mundo ad bonum secundu
 ordinem vniuscuiusq; na
 ture et propterea credimus
 quod quando voluit deus p
 solam manum eius conuer
 tere homines ab errore de
 monu et ydolatria quia
 preter paucissimu locum
 iudeorum in quo adoraba

tur et credebatur vnus deus
ex lege moysi vniuersus
autem orbis adorabat cre-
aturas dei et plures deo pro
vno et vero deo colebat et cō-
uersabatur vnusquisq; pro-
pria voluptate et non scā-
dum legem dei tunc fecit
deus talem hominū prepara-
tionem per verbum eius
et spm̄ sanctum et propte-
rea verbum dei indutum
est carnem humanā vt
homo loqueretur cum ho-
minibus et vt verbum dei

et sapientia doceret homines
 credere in unum et verum
 deum et conuersari secun-
 dum legem quam ipse de-
 derat et rursus vt homo da-
 ret postquam exemplo doctri-
 ne sue. primus enim ipse
 obseruauit legem quam
 dedit hominibus et rursus
 vt verbum dei et potentia
 posset inducere vniuersa
 se hominum in toto orbe qd
 voluit et quod erat impos-
 sibile potentie vnius hoīs
 conuertere vniuersum or-

ben ad deum et hoc pacto per
verbum quidem eius semi
nauit. Veritatem omnipotēs
et inuisibilis deus in hieroso
lyma per spm autē eius illu
minauit et fortificauit apo
stolos eius vt seminarent
et ipi veritatem in vniuer
sum orbem et vt despicerēt
mortem propter amorem
veritatis quam docebant
et propter amorem dei
qui eos miserat et propter
amorem salutis mundi
secundum exemplum ih̄s

qui voluntarie mortuus
est secundum humanita
tem pro salute mundi.

Ita credimus nos v
num deum in trim
tate patrem filium et spm
sanctum quemadmodum
instruxit nos dominus nr
ihesus xps et quia est ver
credimus etiam quod e
et hoc etiam verum et dis
cipuli eius ita satius in
struxerunt nos sic intelli
gimus a sapientia et po
tencia dei.

Redimus in super quod
verbum dei et homo
quem induit verbum dei
est xps cuius vita cum es-
set in carne erat vita hois
sanctissimi potentiam au-
tem sapientiae et operatio-
num eius erat potentia
dei.

Redimus in super qd
quem admodum anima
et corpus hominis est vnus
homo ita et verbum dei
ex vna parte et ex alte-
ra parte anima et corp^o

fili sancte virginis marie
 erat vna persona xps sed
 quem admodum anima
 et corpus sunt omnimodue
 nature in homine sic et
 multo magis verbum dei
 et homo in xpo fuerunt
 due nature totaliter distic
 te neq; verbum dei muta
 tum est in carnem vel in
 animam xpi nec caro xpi
 vel anima mutata est in
 verbum dei sed semper erat
 et est in xpo verbum quide
 dei verbum dei humani
 tas autem humanitas

et non quod acceperat hu-
manitas xpi deitatem sed
deitas verbum dei suscepit
in se humanam natura
adiuuans ne quid deesset.

Erine quod est in deo et
ex deo naturaliter deus est
quia non est in deo a caeteris
et propterea hoc verbum
intelligibile dei deum appel-
lamus et credimus quia
hoc verbum erat in xpo
propterea xpm deum et
hominem facimus homi-
nem quidem propter ani-

miam et corpus deum au-
tem propter verbum dei
quod erat in eo.

Credimus quod verbū
dei erat in xp̄o et in mūdo
et in celo et in deo p̄re quia
verbum dei est infinitum
vt infinitus est deus qui ge-
neravit illud et habet infi-
nitam potentiam verum
in deo alio modo se habebat
et in xp̄o alio modo et in
mundo alio modo.

Credimus in super qñ
deus cōmunicat cōmunitate

eius et gratiam alicui cre-
aturae nequaquam immutatur
sed manifestatur magis
quia ex virtute creatura-
rum manifestatur dei cel-
situdo et quanto magis
melioratur creatura ma-
iori communicatione boni-
tatis eius tanto magis
bonitas dei et potentia ostē-
ditur propterea bonitas
dei et caritas in homines
magis manifestatur ppter
aduentum Verbi dei et deū
cum omnipotentia eius

in ihesu quam quando mit
tebat deus ad prophetas v
nam gratiam vel duas a
in vinum immorem et ali
um maiorem.

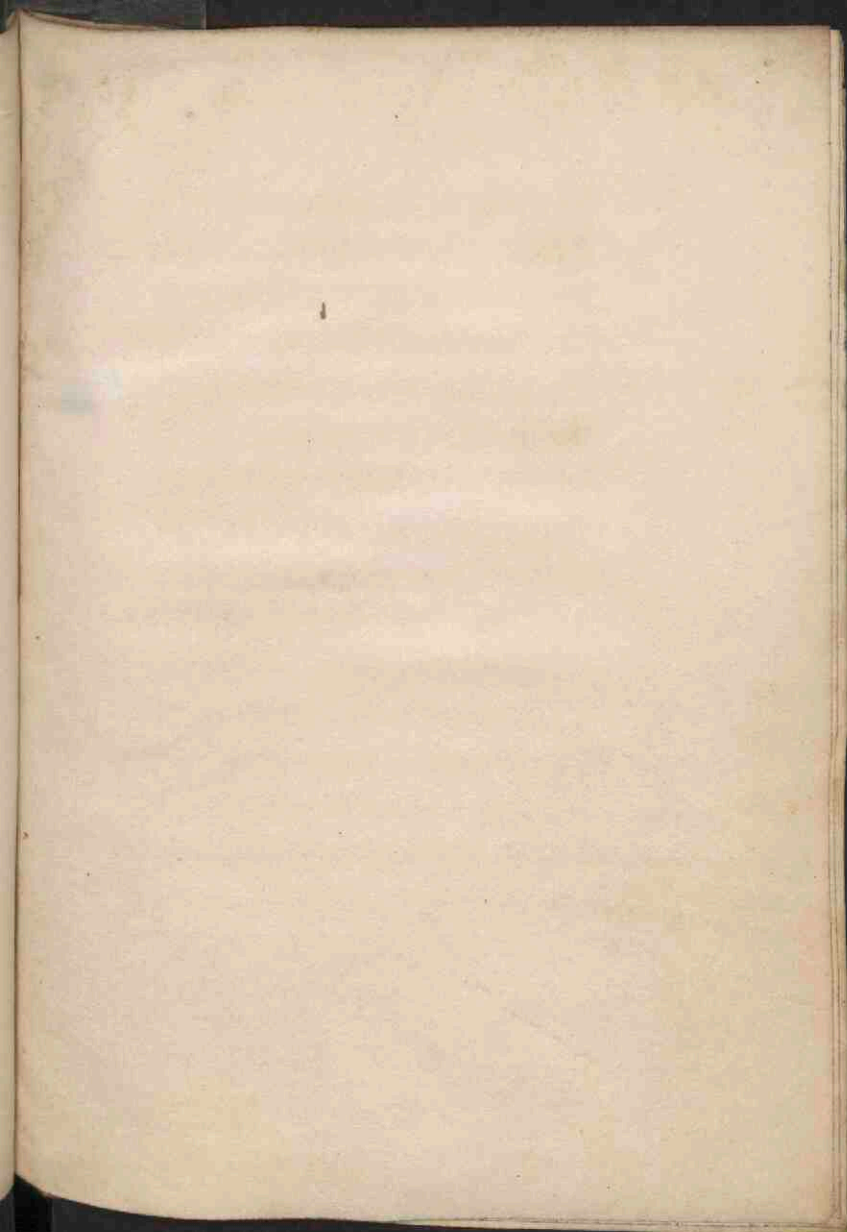
Credimus etiā quod
yp̄s crucifixus et mortuus
est propria voluntate pp̄t
magnā et plurimā vtili
tatem que sōligo sermōe
indiget et hec omnia scā
dum humanitatem verbū
enim dei neq; crucifigitur
neq; moritur neq; resur
git sed potius vniūficat et
mortuos quāmodū vniūficauit.

carnem quia induit se.

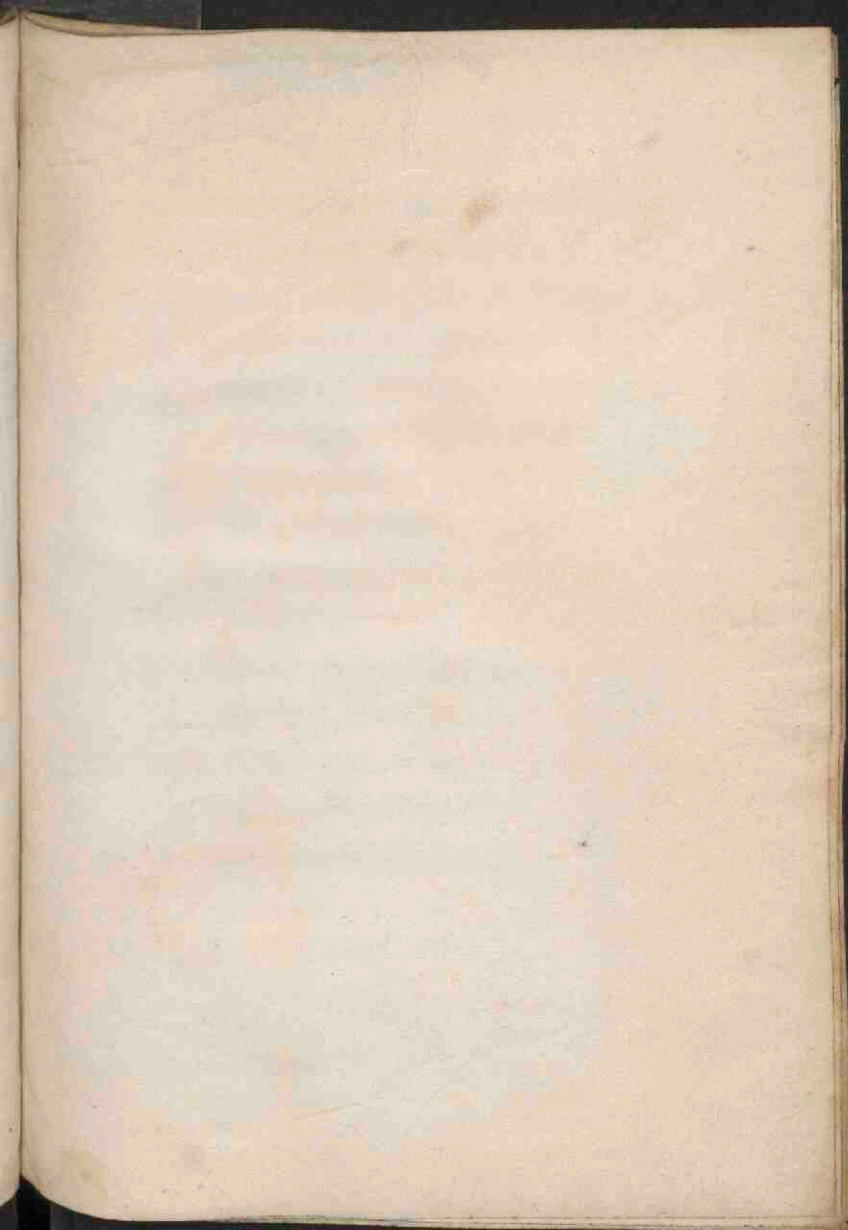
Redimim⁹ in super qd̄ xps
resurgens celos ascendit et
iterum venturus est cū gl̄ia
vt iudicet mundum.

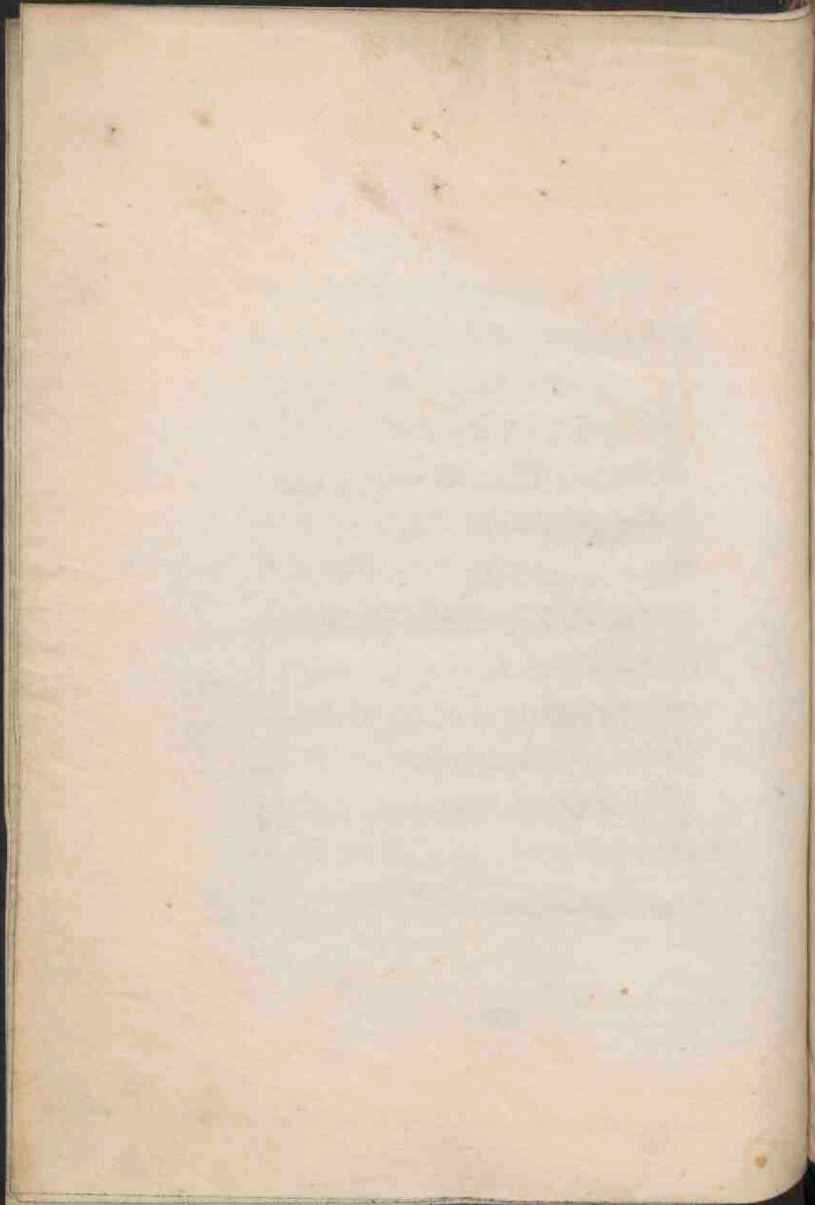
Redimim⁹ etiā qd̄ anime
hōm sunt imortales z cor
pora scōrum resurgent icō
iupta clara leuia non idi
genia a bo nec viti nec
veste nec viti aha volupta
te corporea nec non et aie
et corpora fidelium.

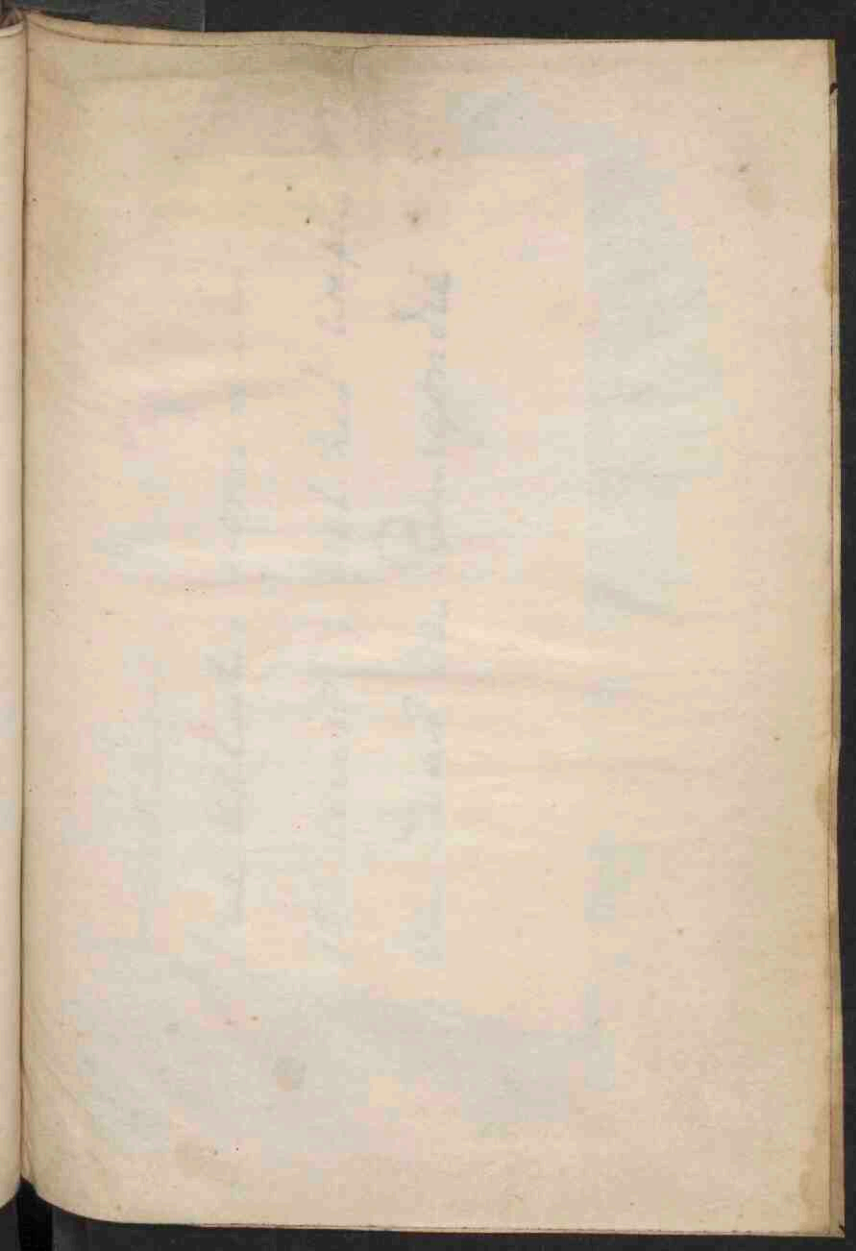
...
...
...
...
...

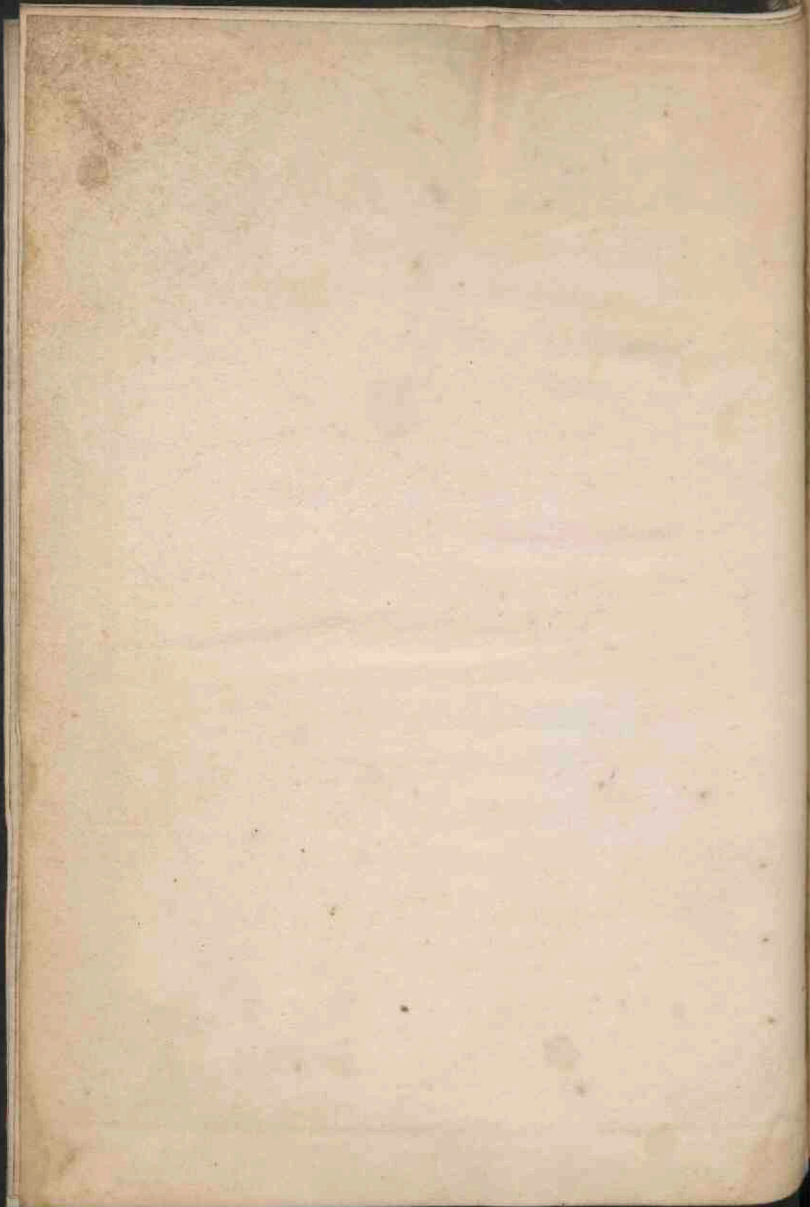
Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Gennadius, Dialogus de
via salutis hominum

15^e eeuw ; met het wapen
van David van Bourgondië

1584

7 To. 32

